

البرز

لایحه تأسیس استان البرز در تاریخ ۱۲ بهمن ۱۳۸۸ پس از تصویب در جلسه هیئت دولت به مجلس شورای اسلامی فرستاده شد. این لایحه پس از بررسی توسط نمایندگان مجلس شورای اسلامی بالاخره در تاریخ ۷/۴/۱۳۸۹ به تصویب رسید و شهرستان کرج به عنوان مرکز استان معرفی گردید. اما شروع فعالیت استانداری استان البرز در تاریخ ۲۲/۶/۸۹ با حضور وزیر کشور و نخستین استاندارش عیسی فرهادی - بود. استان البرز با مساحت ۱۶۲ کیلومتر مربع در غرب تهران و جنوب دامنه رشته کوه البرز واقع شده است. این استان

از شمال به استان مازندران، از جنوب به استان مرکزی، از غرب به استان قزوین و از شرق به شهرستان تهران همسایه است. باید اضافه کرد که این استان در تقسیمات کشوری جزو سی و یکمین استان ایران به شمار می رود.

استان البرز هم‌اکنون مشتمل بر دو بخش است: بخش مرکزی که خود شامل ۶ دهستان به نام‌های: نسا، آسارا، آدران، کمال آباد، گرمدره که از تونل کندوان تا ماهدشت را شامل می شود. بخش اشتهارد که از احمدآباد شروع شده و تا مرادتپه ادامه دارد، اشتهارد دارای یک دهستان به نام پلنگ آباد یا رحمانیه است.

فهرست وب سایت ها و خدمات الکترونیکی

موقعیت جغرافیایی

جلگه پهناور کرج با ارتفاع متوسط ۱،۳۲۰ متر از سطح دریا، به وسیله کوه‌های البرز از استان مازندران جدا شده است. این استان، به علت قرار گرفتن در ناحیه شمالی کوه های البرز مرکزی، میان دره‌های پرپیچ و خم البرز، دره چالوس و رودخانه کرج در فصول سرد سال تحت تاثیر سیستم های شمالی، شمال غربی، غربی، به ویژه جنوب غربی بوده و دارای هوای مرطوب و خنک است.

همچنین، پستی و بلندی های این استان متأثر از دامنه های جنوب غربی البرز است که به ۳ دسته: «اراضی کوهستانی»، «اراضی دامنه ای» و «اراضی جلگه ای مسطح» به شرح ذیل تقسیم می شود:

«اراضی کوهستانی» شامل: کوه های حصار و بیلقان در شرق، بیجه کوه، سیاه کلان، آتشگاه و ورزان در شمال، «اراضی دامنه ای» شامل: دامنه های جنوبی ارتفاعات شمالی و شرقی، تپه مرادآب، تپه های شاهین ویلا، حصارک و جاده شاه دشت و در نهایت «اراضی جلگه ای مسطح» شامل: اراضی گوهر دشت، حصارک، گلدشت تا

جنوبی ترین اراضی منطقه می شود. از دیگر کوه های مهم این منطقه می توان به: کوه ونتار یا آسارا، کوه سیکنو، کوه هفت خان و کوه کرچان اشاره کرد. به این ترتیب آب و هوای این استان در نواحی شمالی؛ معتدل و کمی سرد و در دشت جنوبی؛ معتدل است. با این وجود این منطقه، از نظر بارندگی جزو نواحی خشک کشور به شمار می آید .

رودخانه های جاری در استان البرز عبارتند از: آب لانیز، برغان، سیدک، آب ورزن، مورود، کرج، وارنگه رود، ولایت رود و آب شهرستانک.

پیشینه تاریخی

در مورد پیشینه تاریخی شهرستان کرج منابع مکتوب، بسیار محدود است. سرزمین کرج در طول تاریخ به دلیل مجاورت با سه کانون: «سرزمین های کناره ی دریای خزر» در شمال، «سرزمین قزوین» در غرب، و «ری» در شرق شاهد تحولات و حوادث زیادی بوده و بدون شک این تحولات و جریانات بر سرزمین کرج و مردمان آن تاثیرات فراوان داشته است .

دامنه سلسله جبال البرز از دیرباز به دلیل آب و هوای مناسب و رودخانه های جاری و پناهگاه های مطمئن، همیشه محل استقرار و سکونتگاه های موقتی و دائمی اقوام و گروه های مختلف بوده است. طبق اسناد و منابع تاریخی و آثاری همچون تپه های باستانی آق تپه و مردآباد در حاشیه شهر، بقایای معابد و قلعه هایی مثل: قلعه شاه دژ، قلعه دختر، قلعه کلاک، قلعه سنگ کسپیل و دژهای استوار در جاده کرج چالوس و نیز تختگاه هایی چون: تخت رستم و تخت کیکاووس در جنوب کرج و دیگر آثار تاریخی و باستانی همگی گویای مسکونی بودن این سرزمین در دوران پیش از اسلام است. حمدالله مستوفی در سده هشتم هجری قمری کن و کرج را از ولایات تابع طالقان برشمرد و در ذکر رودخانه های عراق عجم از کوه رود نام می برد که ویژگی های آن به طور دقیق قابل تطبیق با رودخانه کرج است.

براساس منابع و شواهد تاریخی، رفت و آمد کاروان ها تا پیش از حمله مغول به شهر ری از راه سگزآباد و کناره شهریار انجام می گرفت ولی در زمان حکومت مغول، راه دوم یعنی راه قزوین کرج به ری ترجیح داده شد و آثار تاریخی بر جای مانده همچون کاروانسراها و پل ها و قلعه ها در حاشیه جاده کرج بیانگر این موضوع است. آورده شده: هلاکوخان - نوه ی چنگیز - با گذر از این سرزمین پایگاه قدرت اسماعیلیان در الموت را نابود

ساخت.

با مطالعه تاریخ پل صفویه این احتمال وجود دارد که در دوران حکومت صفویان پل حاضر بر روی بقایای پل قدیمی مربوط به دوره های پیش از صفویه انجام شده است. از دیگر بناهای ساخته شده در دوران صفویان می توان بنای امام زاده حسن کرج را نام برد .

زمانی که آقامحمدخان قاجار در سال ۱۲۱۰، تهران را پایتخت کشور اعلام کرد، کرج به علت مجاورت با پایتخت روز به روز آبادتر و با اهمیت تر شد، طوری که می توان گفت باشکوه ترین دوران این منطقه، دوره قاجاریه و به ویژه عصر فتحعلی شاه و ناصرالدین شاه بوده است .

در آخر بد نیست اضافه کنیم؛ اگر کلمه کرج را از ریشه کراج بگیریم به معنای بانگ و فریاد است که البته با سابقه تاریخی آن نیز در ارتباط است. چراکه در تپه ها و قلعه های به جا مانده، آثاری از آتش افروزی جهت خبر رسانی و دیده بانی مشاهده می شود. به این صورت که دیده بانان در مواقع جنگ از طریق آتش افروزی، مردم را از هجوم دشمنان باخبر می ساختند. آثار به جا مانده در گوشه و کنار این جلگه وسیع و در حاشیه های ارتباطی کهن، در تپه های آتشگاه کلاک، قلعه دختر شهرستانک، کوه های مرادتپه، همچنین آثار دوران اسلامی همچون برج میدانک مغولی، پل و کاروانسرای شاه عباسی و نمونه های از این قبیل، گویای استمرار استقرار در این منطقه است.

اقوام و زبان

استان البرز به علت مهاجرت پذیری دارای ترکیب مختلف اقوام است. از اقوام ساکن در شهرستان کرج می توان به اقوام لر، کرد، گیلکی، یزدی، ترک، مازندرانی و خوزستانی اشاره کرد که به صورت غیر متمرکز در نقاط مختلف استان ساکن هستند و به این زبان ها نیز صحبت می کنند. اما گویش اصلی مردم کرج، گویش کرجی است .

موقعیت اجتماعی و اقتصادی

استان البرز در بخش کشاورزی به دلیل داشتن شرایط اقلیمی ممتاز، خاک حاصلخیز، خاکدار بودن بیش از ۷۰ درصد از اراضی، کیفیت مناسب و مطلوب آب های سطحی و زیرزمینی، وجود شرایط کشت دوم و سوم در برخی نقاط، وجود نهالستان برای عرضه به کل کشور و به ویژه امکان تصفیه و بازیافت فاضلاب در بخش کشاورزی دارای موقعیتی استثنایی است و یکی از استان های مهم کشور در بخش تولید محصولات کشاورزی محسوب می شود.

گسترده گی صنایع تبدیلی و غذایی در استان، وجود زمینه ی سرمایه گذاری در توسعه و گسترش کشت های گلخانه ای برای تولید محصولات جالیزی، امکان گسترش ظرفیتهای توسعه ی صادرات با وجود فرودگاه پیام، وجود پتانسیل ژنتیکی دامی در دامپروری و امکان پرورش ماهی های سرد آبی از جمله موارد بارز مشاغل اقتصادی در کرج است .

از دیگر صنایع فعال در استان می توان: صنایع غذایی، نساجی، چرم سازی، صنایع سلولزی و کشاورزی را نام برد .
در بخش معادن وجود سنگ آهک و گچ ، معادن ساختمانی، مس، ذغال سنگ، نمک، سیلیس و معادن شن و ماسه

را نباید نادیده گرفت
با این وجود؛ بیشتر شاغلان استان به ترتیب در بخش خدمات، صنعت و کشاورزی مشغول هستند

غذاهای محلی
آش جو، حلیم، دیزی

سوغات
توت درختی، انگور، فندق، سنجد، خرمالو، عناب، ازگیل

جاذبه های طبیعی

ساوجبلاغ : آبشار اوچان، آبشار جویستان، آبشار اورازان، آبشار کرکبود، آبشار آسکان، آبشار عسلک، دریاچه اوان،
غار برج، غار کله سنگ، غار هیو، غار لالون

طالقان : آبشار کرکبود، آبشار شل بن در غرب روستای بزج، آبشار تره نو، آبشار سفیدآب، آبشار سوهان، آبشار
دره پاشوران، آبشار آلبالو دره، چشمه آب گرم گنداب، چشمه آب گرم چاکسر، چشمه آب گرم سه کوهه روبروی
لمبران، چشمه آب گرم روستای خچیره، چشمه آب گرم چهل دختران، چشمه آب سرد الرویا، قله شاه البرز، قله
صاد، قله ناز، قله نوار کوه، غار بزج، غار کله سنگ، غار مرغ بند، غار دهدر، غار جزینان، غار هرنج، غار قلعه ارژنگ
میناوند، غار الهوچین، غار لوشرکش، غار بادامستان، غار گته ده، غار قلعه دختر گته ده، غار ذالنگ سوهان، غار
گراب، غار ویران گلیرد در سه طبقه

کرج: آبشار آدران، باغ سیب، باغ لاله گچسر، پیست اسکی دیزین، پیست اسکی خور، جاده کرج چالوس، رودخانه کرج، روستای واریان واقع در دریاچه سد امیرکبیر، درخت تاریخی اورس به نام محلی هورست، دره پل خواب، دره ارنگه، چشمه گله گلیه، چشمه وله، چشمه شاه دشت، طبیعت روستای برغان، طبیعت روستای آغشت، غار یخ مراد، کوه باغستان کرج

نظرآباد : طبیعت روستای عشایری گلدره

جاذبه های تاریخی

ساوجبلاغ : اسفاران حسینیه قدیمی جویستان، امام زاده هارون، بقعه بادمشتان، بقعه سید شرف الدین، بقعه خشت و گل، تکیه ناوه و کش رود، گورستان زرتشتیان

طالقان : ارژنگ قلعه در میناوند، امام زاده ابراهیم، امام زاده زکریا در میراش، امام زاده ابراهیم علی، امام زاده سید علی الدین، امام زاده مهرباب، امام زاده میر سعید، امام زاده موسی و سلیم، امام زاده هارون، امام زاده یوسف، امام زاده محمدباقر و سید اسماعیل، حمام میر طالقان، حمام شهرک طالقان، حمام تاریخی روستای فشندک، خانه آیت اله طالقانی، حمام دیزان، قلعه اسماعیلیان، قلعه منصور، قلعه کی قباد، قلعه دختر، قلعه پراچان، قلعه فالیس

کرج : امام زاده رحمن و زید، امام زاده احمد و محمود، امام زاده جعفر، امام زاده حسن، امام زاده موسی، امام زاده هادی علی نقی، برج سنگی گچسر، برج کردان، برج میدانک، بقایای آتشکده سنگی تخت رستم، بقعه شاه زاده سلیمان، پل شاه عباسی، پل دختر، پل رود شور، دختر قلعه، قلعه صمصام، قلعه وکیل، حمام مصباح، حمام هلجرد، کاروانسرای ینگه امام، کاروانسرای شاه عباسی، موزه مردم شناسی

نظرآباد : جیران تپه، ماران تپه، دوشان تپه، یان تپه، خانه مصدق، امام زاده چهل دختر، مدرسه نجم آباد